

Marta Rojals

NO SIGUIS POBRE!

arallibres

Primera edició: març del 2023

© Dels textos: Marta Rojals, 2015-2023

© D'aquesta edició:

Ara Llibres

Carrer del Perú, 186

08020 - Barcelona

www.arallibres.cat

L'equip que ha treballat per fer possible aquest llibre està format pel director editorial, Joan Carles Girbés; els editors, Gerard Espelt, Aissata M'ballo i Marta Abella; l'editora de taula, Mònica N. Irún; el *publisher*, Xavier Mallafré; l'equip de comunicació i màrqueting, Alba Nebot, Mireia Marimont i Sònia Herrera; i l'equip de *controlling*, Alba Morcillo i Elisenda Freixas.

Disseny de coberta: Luíís Demano

Correcció: Roger Sarrià i Gemma Garrigosa

Fotocomposició: Fotoletra, SA

Impressió: Romanyà Valls

ISBN: 978-84-18928-96-3

Dipòsit legal: B 2615-2023

Tots els drets reservats als titulars del *copyright*.

TAULA

JUSTIFICACIÓ

Pàgina 9

TOTES LES CAUSES JUSTES

Pàgina 13

FOC NOU

Pàgina 81

JO, FEMINISTA?

Pàgina 137

EL CATALÀ NO CREIX ALS ARBRES

Pàgina 191

LES CRISIS, QUIN GRAN INVENT

Pàgina 261

JUSTIFICACIÓ

Què fa que neixi un llibre? Probablement, la voluntat de fer perdurar un text. I què fa que neixi un llibre d'articles que van sortir en línia en el seu moment? Doncs si fa no fa el mateix: la voluntat que no quedin xuclats per sempre en aquest forat negre que és internet.

Ara bé: poc favor ens fariem si ens limitàvem a extreure textos de dins les pantalles en un acte mecànic i impressor, perquè sortir a la intempèrie del món sensible implica jugar amb les mateixes regles que qualsevol altra publicació. Per respecte al lector que coneix aquest peix —que no hem de confondre amb el lector universal i abstracte, de tot-hom i de ningú en particular—, passar-lo a paper havia de tindre un sentit de ser, i és aquest sentit el que hem buscat amb la selecció present. I ara que ho acabo d'escriure, m'adono que aquest plural és excessiu i injust, així que endavant amb l'explicació.

Si els llibres els hagués de firmar qui n'ha tingut la idea, a l'apartat de no-ficció de les llibreries hi hauria un ball de noms que trasbalsaria totes les lleixes. Aquest volum que teniu a les mans, per exemple, el trobaríeu a la G de Girbés, Joan Carles, perquè sense ell no hauria existit tal com és. Si Girbés en va plantar la llavor des de l'editorial Sembra amb *No ens calia estudiar tant*, que abraça articles del 2007 al 2015, aquesta nova mostra també és obra seua i servidora hi he fet poc més que el paper de lectora amb les ulleres de qui llegeix allò que no és seu.

Del *No ens calia estudiar tant* al *No siguis pobre!* han passat vuit anys i —mare meua— tres-cents cinquanta articles més a Vilaweb. La feina de llegir-los, garbellar-los, classificar-los i ordenar-los, que jo no la desitjaria ni a un enemic mitjanet, ell assegura que l'ha fet de grat o

és un gran dissimulador. També és seu el disseny del fil conductor, aquesta idea redona de fer-lo temàtic abans que cronològic i que flueixi d'una manera que només el do de l'ofici podia fer rutllar.

Una altra cosa que no es veu si no s'explica és l'equip que hem mirat de repetir tant com hem pogut —una altra vegada aquest plural traïdor—: amb el Roger Sarrià, que ha tornat a ser-hi per vetllar la qualitat de la llengua, i amb el Luis Demano, que ha dissenyat la coberta, una ironia de detalls que complementa la sòbria del *No ens calia estudiar tant*. I bé, el que teniu a les mans n'és el resultat, fruit d'una mig mania mig superstició de treballar amb els mateixos professionals que m'han acompanyat en publicacions prèvies i que la seua bona feina ha sigut la meua sort.

Algú ha dit sort? Doncs tirem enrere la cinta, perquè, naturalment, aquest llibre tampoc no existiria sense l'hospitalitat d'Assumpció Maresma i Vicent Partal acollint-me vuit anys més a Vilaweb, i que en total ja són lustres. Veure canviar el món a través de la seua mirada pionera és una fortuna immaterial i no ha passat setmana que no n'hagi après alguna cosa —i que no és, s'ha d'admetre i no és cap secret, l'art de titular o d'extreure els destacats més eficients dels meus articles. Mantenir la seua confiança malgrat aquestes i altres mancances, que als diaris en línia avui surten cares, és alhora un repte i un privilegi del qual soc cada vegada més conscient. Per la meua part, com dirien els creients, s'han guanyat tres vegades el cel.

Una altra sort ve de dins mateix de la secció «Mail Obert», i és poder compartir espai amb unes signatures que admiro, envejo i segueixo, amb el nas entaforat a les finestres que ens obren ara els uns i ara els altres, segons el dia que siguem. És la gràcia d'aquesta secció col·lectiva, que no sé si n'hi ha cap d'igual a la premsa del voltant: sentir-se part d'una comunitat de categoria, que reuneix tants d'estils i maneres diferents d'explicar, amb els companys que et fan de mirall, t'empenyen a estar-hi a l'altura i, en definitiva, a millorar.

I darrere de la lletra, ara i sempre, el segell distintiu de Vilaweb, la llengua en tots els colors de les seues variants, curada entre bambolines per Jordi Badia. La feina discreta i pacient de revisió que poso a prova

setmanalment, mirant d'alleugerir-la amb alguna aturada prudent davant del teclat abans de llançar-me amb massa alegria a la responsabilitat de ser llegida per més o menys gent.

I així arribem als lectors, el perquè de tot plegat. La mirada externa que, a l'era digital, ja no resta passiva a l'altra banda de la pantalla. Si ja és mala època per als afectats de la síndrome de l'impostor, no cal dir-ho quan servidora és impostora sense síndrome ni pal·liatiu, una agent doble que escriu i no escriu; amb quinze anys publicant una opinió setmanal, cada nova peça encara és per a mi un començament, una moneda tirada a l'aire, un mal de ventre de principiant. I aquí és on entren els lectors, amb les seues mil maneres de fer-me pensar què coi. Si fos bona per als noms, podria fer-ne una relació enciclopèdica i agraïda; als que se saben al·ludits, gràcies pels comentaris, les idees, els suggeriments, les esmenes. Aquest alè vostre fa que tot això valgui la pena.

Barcelona, 7 de febrer de 2023

TOTES LES CAUSES JUSTES

ETS POBRE? NO SIGUIS POBRE!

Coincidint amb l'inici de *The District*, el congrés dels especuladors immobiliaris a Barcelona, *La Vanguardia* se'ns despenjava amb aquesta piulada que tradueixo per a l'amable lector: «Els Mossos assumeixen tasques domèstiques durant un desnonament», i ampliava: «Els agents de policia han calmat una dona, que ha patit un atac d'ansietat davant del seu desnonament i ha amenaçat d'autolesionar-se, i l'han ajudat a recollir les coses.» Il·lustrava l'entranyable anècdota un vídeo d'un parell d'agents plegant la bugada de la dona —que clarament havia desatès les seues tasques domèstiques— i amuntegant-la en un recipient fora de pla.

La piulada té tots els colors del cinisme i es comenta sola. Si volia resultar humana, esdevé humiliant i deshumanitzadora, des del moment que utilitza una persona en situació de màxima vulnerabilitat per enaltir els dipositaris del monopoli de la força —la força amb què la faran fora de casa—. La reverència, de tan servil, acaba essent una tombarella sencera, i per tant vergonyosament còmica. Tot plegat et fa demanar en quin món deu viure qui se la va empescar per no adonar-se'n, des de quina torre d'ivori es deu atalaiar el món en aquest diari perquè, malgrat les tones de repulsa rebudes a les xarxes, cap mà executora no tingué la decència d'esborrar-la a l'instant.

Parlem una mica d'aquesta torre. Perquè des del seu cim també hem vist caure llàgrimes com melons pels vestits dels congressistes de *The District* tacats de pintura pels defensors del dret de l'habitatge: per on han entrat?, per la porta principal, per una de lateral, per la de servei?... Era la gran preocupació en una tertúlia emesa des d'aquests cims regalats: quina imatge donem de la ciutat?, clamaven a Twitter els pro-

especulació; estan enfonsant Barcelona!, ploraven cocodriment, amb aquesta comèdia d'alimentar el missatge d'una ciutat destruïda per comunistes, separatistes, ocupes i lladres, aviam si es deixa comprar més barata per poder vendre-la després al preu de la propaganda oposada. Barcelona és un producte, el seu producte!, com goseu jugar així amb la seua pasta? Com goseu embrutar-ne la imatge amb les vostres històries de llagrimeta sobre gent sense casa?

Perquè des d'aquesta torre d'ivori hi ha llàgrimes de primera i de segona, segons què val al mercat immobiliari aquell qui plora. Al seu cim es decideixen les pors que s'inferiran a la població, les alarmes socials més convenients, les pràctiques que han de provocar rebuig i les que no. Veges si no la matraca recent arran de l'ocurrència d'un alcalde de fer-se assessorar per nazis desocupadors. A Catalunya, amb trenta-cinc mil pisos de grans tenidors criant teranyines, amb més de mig milió d'ànimes que ni amb un contracte de feina no es poden permetre un lloguer, amb els megapropietaris incomplint feliçment la llei d'oferir lloguers socials abans de desnonar: si aquests dies arriba a aterrar aquí al mig un periodista selenita, hauria dit que el primer problema dels catalans és que els ocupin la casa mentre s'estan dutxant.

La casuística de l'ocupació és tan heterogènia com inflada artificialment, ja no és cap secret. Com revelava la responsable d'un programa sensacionalista d'abast estatal, «és un tema que dona audiència», i aportava una dada significativa: el primer anunciant de les ràdios, avui, són les empreses d'alarmes. Milions i milions d'euros destinats a publicitar la por, invertits en el negoci de la por. Desenganya't: el seu interès per la iaia a qui se li han instal·lat al pis uns extorquidors no va més enllà del fet que poden fer-la servir de reclam per a atreure més i més por. La por paralitza, també el pensament. I així, ensenyant-te el món pel forat d'un pany (de seguretats i amb doble forrellat), et distreuen d'allò que t'hauria de preocupar més en proporció: que a l'ombra negra de la torre d'ivori, ets més a prop de quedar-te sense casa que no pas que vingui ningú a ocupar-te-la.

Des de la seguretats de les altures, on no neva ni plou, la solidaritat pels perdedors de la vida és ridiculitzada, venuda com un sentiment-

lisme de dropos i artistes morts de gana: ets pobre?, no siguis pobre! No t'arriba per a llogar? Doncs penca més, gandul, apuja les tarifes, demana un augment de sou, treu-te unes oposicions! Que vols continuar vivint on vivies? Sí, home, i el pobre *expat* què, se n'ha d'anar d'hotel? Va, tira cap al poble, o torna al país d'on vens. De la torre estant els teus temors són de riure, culpa teua per no haver sabut jugar bé les teues cartes. Apel·lant a una suposada meritocràcia, et suggereixen l'opció de prosperar i aspirar a tindre algun dia una fracció de la por que té la gent important, els poderosos, els bancs, els fons voltor. Perquè la por dels posseïdors de béns, a diferència de la teua, és una por amb galons.

Però, hi pot accedir tothom, a aquesta torre privilegiada? O més aviat hi has d'haver nascut al cim, o ni que sigui a mig camí? Una altra dada eloqüent ens ve del periodista Roger Tugas, que s'ho ha mirat: un de cada cinc diputats del congrés espanyol tenen un mínim de tres pisos en propietat —més com més amunt a la línia de poder—, condició que comparteixen amb només un 2% dels ciutadans. Si aquesta és la realitat dels qui han de fer lleis d'habitatge, que ni tan sols són els que manen de debò, tot allò que en surti no ens pot sorprendre gaire. I pel que fa a la resta de mortals, cadascú, des del seu esglaonet, mira amunt i mira avall i s'explica la història segons si és més a prop de l'àtic o del soterrani. I si l'esglaonet ho permet, qui vol i pot s'aprofita del capitalisme immobiliari, ruc l'últim, que el sistema és injust i tal i tal, sí, però canviar el món és molta fenya i el somni més vell de la humanitat és no haver de treballar.

24.10.2022